

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 21. maijā
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2018/0199(COD)**

**5488/21
ADD 1**

**FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75**

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTA PROJEKTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (Interreg), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem
– Padomes paskaidrojuma raksta projekts

I. IEVADS

1. Komisija 2018. gada 29. maijā iesniedza priekšlikumu Regulai par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem ¹ (*Interreg* regula), kura ir daļa no kohēzijas politikas tiesību aktu kopuma 2021.–2027. gadam. Ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174., 176. un 177. pantu, Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) vispārējais politikas mērķis ir stiprināt Savienības ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, mazinot atšķirības starp dažādajiem ES reģioniem, īpašu uzmanību veltot konkrētām reģionu kategorijām ar īpašu atsauci uz pārrobežu reģioniem. Ar *Interreg* regulu tiek pieņemti specifiski noteikumi gadījumiem, kad viena vai vairākas dalībvalstis un to reģioni, kā arī viena vai vairākas dalībvalstis un trešās valstis sadarbojas pārrobežu mērogā.
2. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu pieņēma 2018. gada 19. septembrī ² un Reģionu komiteja atzinumu pieņēma 2018. gada 5. decembrī ³.
3. Eiropas Parlaments par *Interreg* regulu 2019. gada 26. marta plenārsēdē pieņēma nostāju pirmajā lasījumā.
4. Strukturālu pasākumu darba grupa ierosināto *Interreg* regulu izskatīja vairākās sanāksmēs Bulgārijas, Austrijas, Rumānijas, Somijas, Horvātijas un Vācijas prezidentūru laikā.
5. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2019. gada 29. maijā apstiprināja sākotnējo daļējo sarunu pilnvarojumu. 2020. gada 5. oktobrī Pastāvīgo pārstāvju komiteja daļējo sarunu pilnvarojumu atjaunināja, lai ņemtu vērā Eiropadomes secinājumus par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un atvērto pasākumu kopumu, kuri tika pieņemti Eiropadomes 2020. gada 17., 18., 19., 20. un 21. jūlija ārkārtas sanāksmē.

¹ Dok. ST 9536/18 + ADD 1.

² OV C 440, 6.12.2018., 116. lpp.

³ OV C 86, 7.3.2019., 137. lpp.

6. Pamatojoties uz minētajiem pilnvarojumiem, prezidentvalstis Somija, Horvātija un Vācija vadīja iestāžu sarunas, kas tika pabeigtas 2020. gada 2. decembrī.
7. Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komiteja (*REGI*) 2020. gada 18. decembrī apstiprināja iestāžu sarunu iznākumu. *REGI* komitejas priekšsēdētājs 2021. gada 20. janvārī nosūtīja Padomes prezidentvalstij vēstuli, kurā norādīja, ka ieteiks plenārsēdē pieņemt Padomes nostāju Parlamenta otrajā lasījumā (pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti).
8. Ņemot vērā minēto vienošanos un pēc juristu lingvistu veiktās pārskatīšanas, Padome [2021. gada xxxx] saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas noteikta LESD 294. pantā, pieņēma nostāju pirmajā lasījumā.

II. **MĒRKIS (1. pants)**

9. Saskaņā ar LESD 176. pantu ERAF mērķis ir palīdzēt izlīdzināt Savienības reģionu attīstības līmeņa galvenās atšķirības. Ievērojot minēto pantu un LESD 174. panta otro un trešo daļu, ERAF ir jāpalīdz mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību, īpašu uzmanību veltot konkrētām reģionu kategorijām ar īpašu atsauci uz pārrobežu reģioniem.
10. Ar *Interreg* regulu pieņem specifiskus noteikumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu plānošanu, attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*), ar kuru saskaņā viena vai vairākas dalībvalstis un to reģioni sadarbojas pārrobežu mērogā, tostarp noteikumus par tehnisko palīdzību, uzraudzību, izvērtēšanu, komunikāciju, attiecināmību, pārvaldību un kontroli, un finansiālo pārvaldību.

11. Attiecībā uz atbalstu, ko *Interreg* programmām piešķir no Savienības ārējās finansēšanas instrumentiem (Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA II*), Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (*NDICI*)), *Interreg* regulā ir definēti vēl citi konkrētie mērķi, kā arī noteikumi minēto fondu integrēšanai *Interreg* programmās. *Interreg* regulā ir arī paredzēta iespēja *Interreg* programmās piedalīties aizjūras zemēm un teritorijām (AZT).
12. Attiecībā uz atbalstu, ko *Interreg* programmām piešķir no *Interreg* fondiem (ERAF un Savienības ārējās finansēšanas instrumenta) *Interreg* regulā ir definēti *Interreg* konkrētie mērķi, dalībvalstu, trešo valstu, partnervalstu un AZT un to reģionu atbalsttiesīguma kritēriji, finanšu resursi un to piešķiršanas kritēriji.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

a) *Interreg* sadaļas (3. pants)

13. Saskaņā ar Padomes nostāju pirmajā lasījumā pārrobežu, transnacionālās un starpreģionālās sadarbības programmas *Interreg* satvarā tiks turpinātas. Katrai no minētajām programmām ir savs pamatojums, un tiks saglabātas tās programmas, kas ir bijušas sekmīgas.
14. Pamatojoties uz 2014.–2020. gada plānošanas periodā gūto pieredzi ar pārrobežu un transnacionālo sadarbību tālākajos reģionos, kur abu elementu apvienošana vienā programmā katrā sadarbības teritorijā nav nesusi pietiekamu vienkāršošanu programmas iestādēm un labuma guvējiem, ir izveidots īpašs tālāko reģionu elements, lai tālākie reģioni varētu pēc iespējas efektīvāk un vienkāršāk sadarboties ar kaimiņvalstīm un teritorijām.

15. *Interreg* ietvaros ERAF un attiecīgā gadījumā Savienības ārējās finansēšanas instrumenti atbalstīs šādas sadaļas:

- **A sadaļa:** pārrobežu sadarbība starp blakusreģioniem, lai veicinātu integrētu un harmonisku reģionālo attīstību sauszemes un jūras pierobežas kaimiņreģionos;
- **B sadaļa:** transnacionālā sadarbība plašākās transnacionālās teritorijās vai jūras baseinu apkaimē, kurā ir iesaistīti valsts, reģionālie un vietējie programmas partneri dalībvalstīs, trešās valstīs, partnervalstīs un AZT, ar nolūku panākt augstāku teritoriālās integrācijas pakāpi;
- **C sadaļa:** starpreģionālā sadarbība nolūkā stiprināt kohēzijas politikas efektivitāti, veicinot:
 - a) programmu "*Interreg Europe*",
 - b) *URBACT* programmu,
 - c) *INTERACT* programmu un
 - d) *ESPON* programmu,
- **D sadaļa:** tālāko reģionu sadarbība savstarpēji un ar kaimiņos esošām trešām valstīm vai partnervalstīm, vai AZT, vai reģionālās integrācijas un sadarbības organizācijām, vai ar vairākiem no iepriekš minētajiem sadarbības partneriem, nolūkā sekmēt to reģionālo integrāciju un harmonisku attīstību savā apkārtnē.

b) *Interreg* konkrētie mērķi un tematiskā koncentrācija (14. un 15. pants)

16. *Interreg* ietvaros ERAF atbalsta konkrētus mērķus, kas piederīgi pie kohēzijas politikas mērķiem. Tomēr saraksts ar konkrētajiem mērķiem, kas atbilst dažādiem politikas mērķiem, ir pielāgots specifiskajām *Interreg* vajadzībām, lai varētu veikt ESF tipa intervences ar kopīgu rīcību *Interreg* programmu ietvaros. Turklāt ir pievienoti divi *Interreg* konkrētie mērķi – "Labāka sadarbības pārvaldība" un "Drošāka un aizsargātāka Eiropa". Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir panākts labs līdzsvars starp pieciem kohēzijas politikas mērķiem un diviem *Interreg* konkrētajiem mērķiem.
17. Šajā kontekstā *Interreg* programmas *Interreg* konkrēto mērķi "Labāka sadarbības pārvaldība" var atbalstīt ar vienu no šādām darbībām:
- a) stiprināt publisko iestāžu – īpaši to, kam uzticēts pārvaldīt konkrētu teritoriju, – un ieinteresēto personu institucionālās spējas (visas sadaļas);
 - b) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos (A, C, D sadaļa un – attiecīgā gadījumā – B sadaļa);
 - c) veidot savstarpēju uzticēšanos, konkrēti, veicinot iedzīvotāju sadraudzības pasākumus (A, D sadaļa un – attiecīgā gadījumā – B sadaļa);
 - d) stiprināt publisko iestāžu un ieinteresēto personu institucionālās spējas īstenot makroreģionālas stratēģijas un jūras baseina stratēģijas, kā arī citas teritoriālas stratēģijas (visas sadaļas);
 - e) stiprināt ilgtspējīgu demokrātiju un atbalstīt pilsoniskās sabiedrības aktorus un to lomu reformu un demokrātisku pārmaiņu procesos (visas sadaļas, iesaistoties trešām valstīm, partnervalstīm vai AZT); un
 - f) citas darbības labākas pārvaldības atbalstam (visas sadaļas).

18. No otras puses, ar darbībām tādās jomās kā robežšķērsošanas pārvaldība un mobilitātes un migrācijas pārvaldība, tostarp trešo valstu valstspiederīgo (piemēram, migrantu un starptautiskās aizsardzības saņēmēju) aizsardzība un ekonomiska un sociāla integrācija, *Interreg* programmas var atbalstīt arī *Interreg* konkrēto mērķi "Drošāka un aizsargātāka Eiropa".
19. No resursiem, kas pieejami katrai *Interreg* A, B un D programmai, līdz 20 % var piešķirt *Interreg* konkrētajam mērķim "Labāka sadarbības pārvaldība" un līdz 5 % var piešķirt *Interreg* konkrētajam mērķim "Drošāka un aizsargātāka Eiropa".
20. Ciktāl ir runa par tematisko koncentrāciju katrai *Interreg* A, B un D programmai, ar Parlamentu panāktā vienošanās vismaz 60 % no pieejamajiem resursiem paredz 2. politikas mērķim (Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē) un ne vairāk kā diviem citiem politikas mērķiem, savukārt *Interreg* A programmas pie iekšējām sauszemes robežām vismaz 60 % piešķir 2. politikas mērķim un 4. politikas mērķim (sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru) un ne vairāk kā diviem citiem politikas mērķiem.

c) Mazo projektu fondi

21. Mazie projekti pulcē vienkopus cilvēkus vietējā līmenī un ir svarīgi pierobežas apgabalos. Šādi projekti atšķiras ar to, ka to darbības joma ir pieticīga un, attiecīgi, pieticīgs ir arī tiem nepieciešamais finansiālais atbalsts. Padomes nostāja pirmajā lasījumā nodrošina, ka mazos projektus var sekmīgi īstenot, vienkāršojot tiem nepieciešamo kārtību un iekļaujot skaidrus noteikumus attiecībā uz to pārvaldību.
22. Mazo projektu fonda līdzekļu galasaņēmēji saņems atbalstu ar labuma guvēju starpniecību un īstenos mazos projektus minētā mazo projektu fonda ietvaros ("mazais projekts"). Labuma guvējs var būt pārrobežu juridiskā struktūra vai ETSG, vai struktūra, kam ir juridiskas personas statuss. Katrā *Interreg* programmā būs iespēja izveidot mazo projektu fondus, jo mazo projektu fondu kopējā iemaksa nedrīkst pārsniegt 20 % no kopējā minētās *Interreg* programmas piešķiruma.

d) Trešo valstu vai partnervalstu, AZT vai reģionālās integrācijas vai sadarbības organizāciju dalība dalītās pārvaldības *Interreg* programmās (53. –60. pants)

23. Padomes nostāja pirmajā lasījumā ir solis uz priekšu virzībā uz sadarbības vienkāršošanu ārpus Savienības robežām. Lai visnotaļ kopīgi noteikumi saskaņā ar dalīto pārvaldību tiktu piemēroti gan iesaistītajās dalībvalstīs, gan iesaistītajās trešās valstīs vai partnervalstīs vai AZT, vai reģionālās integrācijas vai sadarbības organizācijās, piemēro "normālos" *Interreg* noteikumus. Neraugoties uz to, ir nepieciešami zināmi pielāgojumi, lai ņemtu vērā tos dalībniekus, kuriem ES tiesību akti nav saistoši. Šajā kontekstā šajā nodaļā ir izklāstīti specifiski noteikumi attiecībā uz programmas iestādēm, pārvaldības metodēm, attiecināmību, lieliem infrastruktūras projektiem, iepirkumiem, finanšu pārvaldību un finansēšanas nolīgumu slēgšanu.
24. Brīdis, kad iestājas izdevumu attiecināmība, ir saistīts ar brīdi, kad attiecīgā trešā valsts, partnervalsts vai AZT ir parakstījusi finansēšanas nolīgumu. *Interreg* programmas iestādēm var atbilst salīdzināmas iestādes trešās valstīs, partnervalstīs vai AZT. Iepirkums, ko veic labuma guvēji, atbildīs noteikumiem par ārējo iepirkumu, kā paredzēts Finanšu regulā. Gadījumos, kad atbalsts ir no Savienības ārējās finansēšanas instrumenta, vai kad trešā valsts, partnervalsts vai AZT pārvieto papildu iemaksas, tiks noteikta likme, kas nav nacionālā līdzfinansēšanas likme.

e) Īpaši noteikumi par netiešu pārvaldību (61. pants)

25. Ar Parlamentu panāktā vienošanās dod iespēju *Interreg* programmas tālāko reģionu sadarbības ietvaros (D sadaļā) īstenot netiešā pārvaldībā. Tiek izklāstīti specifiski noteikumi par to, kā minētās programmas pilnībā vai daļēji īstenot netiešā pārvaldībā.

IV. SECINĀJUMS

25. Padomes nostāja pirmajā lasījumā atspoguļo kompromisu, kas ar Komisijas atbalstu panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās.
26. Padome uzskata, ka tās nostāja pirmajā lasījumā ir līdzsvarots dokuments visām *Interreg* programmām, uz kurām attiecas šī regula, 2021.–2027. gada plānošanas periodam.